

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 577/2023-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného JUDr. Michalom Mudrákom, advokátom, Hurbanovo námestie 1, Bratislava, proti postupom Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava I) v konaní sp. zn. B1-4C/86/2014 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 2Cdo/345/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupmi Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava I) v konaní sp. zn. B1-4C/86/2014 po podaní dovolania a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 2Cdo/345/2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-4C/86/2014 a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 2Cdo/345/2020 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **600 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť mu sčasti **300 eur** a Najvyšší súd Slovenskej republiky sčasti **300 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **265,43 eur** a Najvyšší súd Slovenskej republiky trovy konania **265,43 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupmi všeobecných súdov v konaní o jeho dovolaní v civilnom spore. Žiada mestskému a najvyššiemu súdu prikázať konať bez zbytočných prietáhov a priznať mu finančné zadosťučinenie 1 200 eur.

II.

2. Sťažovateľ sa na okresnom súde, z ktorého výkon súdnictva od júna 2023 prešiel na mestský súd, žalobou z mája 2014 domáhal proti žalovanej poisťovni zaplata 303,11 eur. Okresný súd jeho žalobu zamietol rozsudkom z februára 2018, ktorý bol potvrdený rozsudkom krajského súdu z mája 2020. Proti tomu podal sťažovateľ v októbri 2020 dovolanie s návrhom na odpustenie zmeškania lehoty na jeho podanie, ktoré okresný súd v decembri 2020 predložil najvyššiemu súdu. Najvyšší súd v októbri 2022 vrátil spis okresnému súdu bez rozhodnutia s pokynom rozhodnúť o návrhu sťažovateľa na odpustenie zmeškania lehoty. Pre tento účel mestský súd požiadal o súčinnosť Sociálnu poisťovňu v apríli 2023 a opakovane v októbri 2023. Mestský súd v októbri 2023 odpustil sťažovateľovi zmeškание lehoty na podanie dovolania.

III.

3. Sťažovateľ vo vzťahu k mestskému súdu namieta, že ani po viac ako troch rokoch od podania nie je dovolanie riadne predložené najvyššiemu súdu. Vo vzťahu k postupu najvyššieho súdu namieta, že spis bez rozhodnutia vrátil okresnému súdu po dvoch rokoch od predloženia. Z toho vyvodzuje, že celková dĺžka konania o jeho dovolaní je ústavne neprijateľná. Priznanie finančného zadosťučinenia odôvodňuje sklamaním z postupov súdov, ktoré zažíva opakovane nielen ako advokát pri zastupovaní klientov, ale aj v osobnom spore.

4. Najvyšší súd nepovažuje dĺžku dovolacieho konania k vráteniu spisu okresnému súdu za neprimeranú. Zdôrazňuje, že túto dĺžku nespôsobila nečinnosť, ale nadmerná pracovná vyťaženosť. Mestský súd poukazuje na to, že od pridelenia aktuálnemu sudcovi v januári 2023 vo veci koná. Niekoľkomesačnú nečinnosť odôvodňuje preťaženosťou a personálnymi zmenami v dôsledku súdnej reformy.

IV.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02).

6. V konaní o dovolaní okresný súd nerozhoduje o merite veci, realizuje len rutinné procesné úkony. Okresný súd v namietanom konaní ani tieto jednoduché procesné úkony nezvládol, keď sa ani len povrchne neoboznámil s obsahom podania sťažovateľa, v dôsledku čoho opomenul pred predložením spisu rozhodnúť o návrhu na odpustenie zmeškania lehoty. Preto možno konštatovať nesústredený postup okresného súdu pri predkladaní dovolania najvyššiemu súdu. Predmetom dovolacieho konania je posúdenie dôvodnosti dovolania pre zmätočnosť v dôsledku nedostatočného vysporiadania sa s odvolacou argumentáciou sťažovateľa. Vec sťažovateľa preto nemožno hodnotiť ako právne či skutkovo zložitú. K tomu, že ani po troch rokoch od podania dovolania nebolo o ňom rozhodnuté, prispel aj najvyšší súd, keď si až po dvoch rokoch všimol, že nemá na rozhodnutie o dovolaní splnené procesné podmienky. Preto možno konštatovať neefektívny postup najvyššieho súdu. K zbytočnému predĺženiu už aj tak neprimerane dlho trvajúceho konania o dovolaní procesnými úkonmi doručovania spisu prispel najvyšší súd tým, že len na účely rozhodnutia o návrhu na odpustenie zmeškania lehoty vec vrátil okresnému súdu, hoci o ňom mohol sám rozhodnúť. Po vrátení spisu z najvyššieho súdu možno v postupe mestského súdu konštatovať niekoľko mesačné obdobia nečinnosti v súvislosti s dopytom na Sociálnu poisťovňu. Túto nečinnosť možno sčasti pričítať súdnej reorganizácii, no na celkovú dĺžku konania a rozhodnutia o dovolaní sťažovateľa mala len zanedbateľný vplyv. Sťažovateľ svojím správaním k celkovej dĺžke konania nijako neprispel.

7. Konanie na mestskom a najvyššom súde o dovolaní sťažovateľa trvá tri roky, čo je pri vykonávaní ešte stále len procesných úkonov súvisiacich s jeho spred troch rokov podaným dovolaním ústavne neakceptovateľné. Preto postupmi mestského a najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahovo zhodného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo je dôvod vyhovenia ústavnej sťažnosti. Keďže spis ešte nebol predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní a mestský súd aj po rozhodnutí o dovolaní bude uskutočňovať procesné úkony, bolo aj mestskému, aj najvyššiemu súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázané konať bez zbytočných prietáhov.

8. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, nečinnosť, neefektívnosť a nesústredenosť súdov, správanie a význam sporu pre sťažovateľa bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie po 300 eur od mestského, aj najvyššieho súdu s tým, že vo zvyšku nebolo jeho návrhu vyhovené. Osobitne bolo zohľadnené, že sťažovateľ aj napriek vedomosti o vrátení spisu mestskému súdu neurogoval rozhodnutie o jeho návrhu. Tiež to, že právna neistota sťažovateľa bola v značnej miere odstránená, keďže o jeho pomerne nízkom finančnom nároku bolo právoplatne rozhodnuté.

V.

9. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu mestský a najvyšší súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradili trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov

za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 208,67 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur) zvýšené o daň z pridanej hodnoty, pretože advokát sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predstavuje 530,86 eur. Mestský súd nahradí sťažovateľovi 265,43 eur a najvyšší súd 265,43 eur.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu